

ASTROLOGIJA I EVOLUCIJA

TAJNE PROROKOVANJA

Urednik
Zoran Kolundžija

Žarko Sremac

ASTROLOGIJA I EVOLUCIJA

TAJNE PROROKOVANJA

PROMETEJ
Novi Sad

Evolucija

KADA SE POMENE „evolucija”, obično se pomisli na Čarlsa Darvina i njegovu teoriju. Često se i sama nauka o evoluciji poistovećuje sa pojmom darvinizma. Darwin je dokazao da evolucija ima adaptivan značaj i da je org. svrhovitost relativno izražena u prilagođenosti organizma na određeni istorijski uslovljeni kompleks spoljašnjih uslova. Takođe, ovde se najčešće misli na evoluciju vrsta u biljnom i životinjskom svetu.

Evolucija je smisao svake nauke. Ona nas uči o „borbi za život”, o „opstanku najspasobnijih” i o evoluciji vrsta.

Međutim, evoluciju je potrebno shvatiti u širem smislu. Teorija evolucije je jedna od najbolje potvrđenih teorija moderne nauke. Tragovi iz prošlosti nam pokazuju kako se i kojim linijama evolucija odigravala u prošlosti i kako je ona upravljala razvojem života na Zemlji. Teorija evolucije nije zasnovana na slučajnosti, već na neizbežnoj akciji zakona prirode. Razvojem života upravljuju neumitni zakoni prirode – isti zakoni koji kontrolišu kretanje planeta, fuziju u zvezdama, isparavanje i kondenzaciju vode i sve ostale

procese koji postoje u prirodi. Teorija evolucije je naučna teorija koja sadrži u себи sve informacije i podatke koje smo skupili o svetu i njegovoj istoriji. Količina tih informacija je ogromna. U svakoj kategoriji postoji mnogobrojne knjige sa hiljadama primera. Evolucija nam svakako daje šansu za mnogo širi pogled na svet, pogled kao deo šire perspektive koju nam daje cela naša nauka: da je univerzum jedna celovita, povezana stvar. Iz skromnog početka i dalje prateći iste osnovne zakone, život je rastao i evoluirao. Sve dok nije proizveo samosvesna bića koja su sposobna da pogledaju u nebesa, da se zapitaju kako je sve to počelo i da pokušaju da odgonetnu zagonetku svog nastanka... Teorija evolucije je deo slike koja stavlja čoveka u kontekst prirode. Mi smo mali, ranjivi, krhki – ali istovremeno, mi smo sačinjeni od zvezdane tvari, sposobni da uvidimo istoriju sveta i sposobni da planiramo njegovu budućnost.

Evolucija čoveka je dostigla interesantnu tačku. Čovekovo racionalno razumevanje njegovog fizičkog okruženja i njegovo umeće

---

primene naučnih saznanja daju mu neslućene mogućnosti za prilagođavanje okoline njegovim željama i potrebama. Ostali faktori, kao što je kompaktnost ljudske populacije, imaju trend da spreče delovanje mehanizama kao što je evoluciono grananje, redukujući biodiverzitet...

Sokrat je verovao da je najbolji način da čovek živi – ne da se usmeri na akumuliranje bogatstva, već da se usredredi na samo-razvoj. On je uvek pozivao druge da pokušaju da se više koncentrišu na prijateljstva i osećanje istinskog zajedništva, jer je verovao da je ovo najbolji način da ljudi rastu kao narod. Ideja da ljudi poseduju određene vrline bila je nit Sokratovih predavanja. Ove vrline predstavljaju najznačajnije kvalitete koje osoba može da ima a prve među njima su filozofske i intelektualne vrline.

Aristotel je stvorio originalno etičko učenje koje je povezano sa njegovom metafizikom. Za njega je svrha čovekovog života da usavrši delatnost karakterističnu samo za njega (i Boga) – delatnost mišljenja. Čovek može da teži i bogatstvu i slavi i moći, ali u njima nema neke vrednosti po sebi; vredna po sebi je sreća koju čovek može naći samo u nekoj delatnosti koju je usavršio. Po Aristotelu, čovek je, osim što je

razumno, i političko biće (*zoon politikon*). On mora da živi u zajednici i svoje vrline dostiže tek tada. Čovek treba da teži vlastitoj sreći, ali je još veći zadatak da pokuša da i zajednicu učini srećnom. Svrha države je ta sreća njenih građana. Aristotel nije, kao Platon, predlagao neku idealnu državu različitu od svih postojećih.

Običaj je najstarija forma regulisanja društvenih odnosa i ponašanja. Religija nas, takođe, uči doktrini „evolucije“, mada malo drugačije u odnosu na egzaktnu nauku.

Herbert Spenser, na jednoj strani, tvrdi kako je evolucija razvojni proces od homogenih ka heterogenim stanjima, a na drugoj strani, kako evolucijski razvoj ima i svoju suprotnost u procesima uništenja, raspadanja, pri čemu dolazi do uništenja tekovina evolucije. U svojim sociološkim delima *Studija sociologije* i *Načela sociologije*, Spenser razlaže brojne društvene probleme. Među njima naročito pitanje ravnoteže među predmetima u prirodi ali i među društvima, društvenim grupama i klasama. Održavanje ravnoteže inicira borbu za opstanak, iz čega proizlazi da je konfliktnost (sukobljavanje) između društava, društvenih grupa, nešto očekivano, stalno. Iz ove borbe za opstanak pojavljuje se strah od drugih bića ali i od smrti. Iz ove borbe za opstanak,

---

iz pojavnosti straha, Spenser promišlja politiku. Politika ima svoj koren u strahu od drugih bića a religijska moć u strahu od smrti. Društveni konflikti koje stvaraju i podstiču političke vođe i religijski dostoјanstvenici rezultiraće pojavom miltarističkog društva, usmerenog ka ratovima. Tragom toga, ratovi će podsticati integrisanost manjih društvenih grupa u veće, a ti se pak procesi proširuju na ona područja na kojima u miru živi sve više ljudi angažovanih u proizvodnji. Iz miltarističkog, ratnog stanja, rađa se mirnodopsko stanje, koje je za Spensera industrijsko društvo. Život u miru i radu utiču na sveukupno ponašanje pojedinaca, prilagođa-

vajući društvenu organizaciju svrsi solidarnog zajedništva. Osećaj slobode prisutan je kod pojedinca i u organizaciji; on rađa koheziju pojedinaca i uspostavlja ravnotežu unutar društvene zajednice. Na tragu svoje organističke teorije u svojem sociološkom korpusu promoviše državu kao uređenje čiji je osnovni zadatak regulisanje života društvenog organizma. Sledom toga, Spenser će tvrditi kako nije moguć opstanak društva ukoliko nije ustrojena država, odnosno državna vlast. Ovo i zbog činjenice što društvo nije puko mnoštvo pojedinaca, već je ono organizovana zajednica u kojoj susrećemo društvene jedinke a koje štiti država.

Ciklusi

Na koji način se odvija evolucija? Odgovor je: preko različitih ciklusa. Vreme nije linearno, već ciklično. „Vreme“ i „prostor“ su dva neodvojiva pojma.

Dnevni ciklus

Zemlja rotira od Zapada prema Istoču i okrene se oko svoje ose za jedan dan. To znači da se svako mesto na Zemljiji, tokom 24 časa, obrne za ceo krug od 360 stepeni. Upravo zbog toga što se mi krećemo zajedno sa Zemljom, ne primećujemo njena kretanja. Posledica rotacije su: smena obdanice i noći, prividno dnevno kretanje Sunca i razlike u vremenu. Lokalno vreme se određuje prolaskom Sunca kroz meridian nekog mesta. U tom trenutku se Sunce nalazi u najvišoj tački iznad mesta a po lokalnom vremenu je podne.

U životu jedinke ili individue, ovo je najvažniji ciklus. Za samo 24 časa, svaka jedinka na Zemljiji bude direktno okrenuta prema svakom od dvanaest segmenata zodijskog kruga. Zodijak je zamišljeni pojas na nebeskom svodu, opsegom 360 i širine 17 stepeni kroz koji se, gledano

sa Zemlje, kreću nebeska tela. Razdeljen je na dvanaest znakova, od po 30 stepeni svaki. Niz horoskopskih znakova u astrologiji je evolucion po svom karakteru, uređen tako da pokaže evoluciju od jednog nivoa do drugog, sve dok ne dostigne perfekciju koja je označena 12. znakom. Uređenje 12 kuća horoskopa, po evolucionom redu, u skladu sa trojstvom (kreacija, promocija i destrukcija) koje predstavlja nivo života, privlači nas izučavanju astrologije kao božanske nauke.

Drevna astrologija je arhaička sinteza koja ima jednu jedinu tajnu, smisao, sadržaj i učenje: sve što postoji na svetu, svako biće, životinja, biljka, mineral, ptica, demon, insekt, element, sve je analogija zvezda.

Znaci su, pored planeta, najvažniji pojedinačni faktori u interpretaciji horoskopa. Ukazuju na put ličnosti kojim treba da ispolji svoje osnovne energetske potencijale i kreativnu težnju ka sopstvenom rastu i razvoju.

U osnovi svega jeste ono što čini potporu ili podržava, kako vasionu tako i pojedinca. To je ispravno optočenje kao rezultat istinskog zna-

---

nja. Onda dolazi materija, bogatstvo ili posedovanje koje predstavlja život uživanja. Posle toga dolazi proces razvoja i izgradnje. Poslednje je oslobođenje koje predstavlja Istinu.

Upravo ovaj ciklus određuje sudbinu, prema narodnom verovanju, silu koja određuje život svakog pojedinca i od koje se ne može umaći. Sudbina je ono što je nekom predodređeno, pogotovo najznačajniji događaji u životu, uključujući čas i način smrti. Događaji koji čoveka snalaze smatraju se dosuđenim, a ono željeno koje i pored uloženog truda ostaje neostvareno, smatra se nesuđenim.

U filozofskom smislu, sudbina je nužni red u svetu kojem je podvrgnuto svako biće. Sudbina nije slepa ili slučajna kao usud (lat. *fatum*), nego racionalna, premda je nepoznata pojedincu koji u njoj učestvuje.

Onakva kakva je čovekova žudnja, takva je njegova sudbina, kakva je njegova sudbina, takva je njegova volja, kakva je njegova volja, takva su njegova dela, a kakva su njegova dela, takva je njegova nagrada, dobra ili loša.

Brihad-aranyaka Upanišada

Karma (sanskrit: *karman*; pali; *kamma*; delo) je pojam indijske filo-

zofije koji označava svako delovanje koje pokreće krug uzroka i posledica. *Karma* uvlači čoveka u večni tok zbivanja (*samsara*), koji se smatra izvorom patnje i iz kojeg se traži oslobođenje (*mokša*).

Zakon *karme* se nameće spolja, on je položen u samoj našoj prirodi. Suština zakona *karme* je da svako biće snosi posledice sopstvenih dela. Tako je delanje istovremeno ispoljavanje volje i uzrok uslovljennosti subjekta. Delo (*karma*) tako postaje „zakon čijem se dejstvu ne može izbeći“. Svako biće tako nasledjuje sopstvena dela, nastavljajući sa činjenjem novih dela, čije će posledice osetiti kasnije. Zbir čovekovih dela određuje njegov sadašnji i budući život a sadašnji život i karakter određeni su delima izvršenim u pređašnjem životu. Zakon „dozrevanja plodova“ se ne ograničava na jedan život, nego je osnov vere u kontinuitet duše ili sopstva (*atman*), kroz niz života ili preporađanja. Tako je *karma* pokretna snaga moralnog determinizma u individualnom životu a takođe i opšteg uzročnog zbivanja u svemiru. Zakon *karme* je opšti zakon koji se primenjuje i na ljude i na bogove, biljke i životinje.

U *Mahabharati* (*Bhagavad-gita*) su opisani događaji koji su se odigrali pred sam početak ovog doba (boginja) *Kali*, pre oko pet hiljada

---

godina. Naime, na bojnom polju *Kurukšetra*, došlo je do sukoba dve strane, onih koji su bili na strani dobra i onih koji su bili na strani zla. *Ardžuna* je bio vojskovođa na strani dobra i izneo je svoje dileme *Krišni*, inkarnaciji Svevišnje Božanske Ličnosti i rekao je: „Neću se boriti“. (Druge poglavlje, stih 9) Između ostalog, *Krišna* mu je odgovorio: „Delovanje kojim se razvijaju materijalna tela živih bića naziva se *karma*.“ (Osmo poglavlje, stih 3.) „... ustani. Spremi se za borbu i osvoji slavu. Pobedi svoje neprijatelje i uživaj u kraljevstvu punom blagostanja. Ja sam već uređio da oni umru; ti možeš biti samo instrument u borbi.“ (Jedanaesto poglavlje, stih 33.) „... pod uticajem iluzije sada odbijaš da deluješ po Mojoj naredbi ali ćeš delovati na isti način, primoran svojom prirodom.“ (Osamnaesto poglavlje, stih 60.)

Ascendent je tačka na ekliptici koja u nekom određenom mestu i u tačno određeno vreme upravo izlazi na istočnom horizontu. Ascendent je najvažnija tačka na ekliptici u horoskopu pa je njezino što tačnije određivanje osnova bilo kojeg astrološkog istraživanja, jer je ascendent uzlazni znak (podznak) koji se uspinje na istočnom horizontu, u trenutku nečijeg rođenja.

U *Vedskoj astrologiji*, *Dotišu*, *Lagnu* (sanskrit) ili Ascendent je prvi

trenutak kontakta između duše i njenog novog života na zemlji. Nečiji Ascendent ili *Lagna* je stepen *Rasia* (znaka) koji se diže na istočnom horizontu, u trenutku nečijeg rođenja. Najuticajnija tačka Ascendenta – *Lagne* je tačka zodijačkog pojasa koji se poklapa sa položajem horizonta u trenutku rođenja, za dato mesto rođenja.

Aṣṭakavarga (*aṣṭa*: osam, *varga*: podela) je sistem za određivanje snage planeta (*Graha*) i kuća (*Bava*) za korišćenje u analizi (ciklusa) tranzita (*Gočara*), mada, takođe, nalazi upotrebu i u interpretaciji natalne karte. Sunce, Mesec, Mars, Merkur, Jupiter, Venera i Saturn, kao i Ascendent (*Lagna*), participiraju u ovom sistemu. U *Brihat Parašara Hora Šastri*, osnovnom uputstvu za Vedsku astrologiju, koju je osnovao *Mahariši Parašara* (drevni mudrac), *aṣṭakavarga* je opisana kao metod za izračunavanje i veoma moćan sistem koji služi da olakša korišćenje prorokativnih alata. Najznačajnije informacije o svojoj *karmi* možemo upravo dobiti preko *Aṣṭakavarge Lagne* ili Ascendenta.

Nedeljni – sedmični ciklus

Sedmica ili nedelja je jedinica za vreme duže od dana. U većini kalendara, sedmica ili nedelja je period od sedam dana, kao i najduža

---

konvencionalno korišćena jedinica za vreme koje sadrži fiksni broj dana. U širokoj je upotrebi kao jedinica za vreme. Sedmice (nedelje) formiraju nezavisani kalendar u kontinuitetu.

Dani u sedmici (nedelji) zovu se: nedelja, ponedeljak, utorak, sreda, četvrtak, petak i subota.

Nedelja je prvi dan u sedmici koji se nalazi između subote i ponedeljka. (Na osnovu rimokatoličke crkve, smatra se poslednjim danom sedmice I, u zemljama sa hrišćanskim tradicijom, praznikom kada hrišćani najčešće posećuju crkvu. U mnogim državama, uključujući veći deo Evrope i Južne Amerike, nedelja je poslednji dan sedmice. Nedelja je sveti dan i dan odmora među većim delom hrišćana. U ostalim zemljama nedelja je prvi dan.) To je stav izведен iz tradicije Jevreja, starih Egipćana i antičkog Rimskog carstva.

Nedelja je dan Sunca (*Sunday* – eng.; *Sonntag* – nem.) – idealan dan za početak bilo kakvih aktivnosti, planove, svakako pogodan za početak poslova, za venčavanje, za početak putovanja, kao i za religijske obrede i sl.

Ponedeljak je drugi dan sedmice koji se nalazi između nedelje i utorka. (Ponedeljak je prvi dan sedmice u većem delu Evrope, Australije, delovima Afrike i Južne Amerike. U mnogim jezicima Azije, ponedel-

jak je „dan početka“. U ostalim delovima sveta, ponedeljak je drugi dan.) Ime ovog dana u arapskom, jermenskom, gruzijskom, grčkom, hebrejskom i portugalskom jeziku ima značenje „drugi dan“. (Savremena kultura gleda na ponedeljak kao na početak radne nedelje, zato što je to dan kada se odrasli vraćaju na posao a deca u škole posle vikenda. Međutim, postoje izuzeci; u zemljama Srednjeg Istoka, početak radne nedelje je obično subota. U Izraelu, nedelja je prvi dan radne nedelje. Petak je polovično radni dan a petak uveče i subota predstavljaju *Šabat*.)

Ponedeljak je dan Meseca (*Monday* – eng.; *Montag* – nem.) – pogodan dan za sve rade u poljoprivredi, za sadnju i setvu biljaka ali i za gradnju kuće... Uopšte, pogodan je za rade na vodi, za ribolov... To je dan za koji se veruje da je veoma promenljiv (u skladu sa fazama Meseca) i da sve što se tokom njega započinje jeste „promenljivog“ kvaliteta.

Utorak je treći dan u sedmici koji se nalazi između ponedeljka i srede.

Utorak je dan Marsa (*Martedì* – ital.) – koji je po svojoj prirodi loš, često uzrokuje povrede... Zato se u utorak ne preporučuje bilo kakvo putovanje. U grčkom svetu, utorak (dan nedelje kada je bio pad Kon-

---

stantinopolja) se smatra nesrećnim danom. Isto važi i za zemlje španjolskog govornog područja, gde postoji poslovica: *Utorkom se ne ženi, ni ne počinji putovanja*. Utorkom možete obavljati sve rutinske poslove koji su unapred određeni ili dogovorenih i koji ne zahtevaju posebnu mentalnu aktivnost. Ovaj dan je pogodan za rad u manuelnim vesteštinama, za tehničke poslove...

Sreda je četvrti dan sedmice koji se nalazi između utorka i četvrtka. Kada se nedelja uzme za prvi dan, onda je sreda u sredini sedmice. Odgovarajuće nemačko ime za sredu je *Mittwoch* (bukvalno „sredina nedelje“). Sreda je, takođe, sredina obične radne nedelje, od ponedeljka do petka.

Sreda je dan Merkura (*Mercoledì* – ital.) – kada se sklapaju prijateljstva, dobri poslovni kontakti, poznanstva, ugovori itd. Ovaj dan je naročito pogodan za razmenu robe i za trgovinu, ali i za druge poslovne odnose. Najbolji je za korespondenciju, marketinške delatnosti, sve susrete i sastanke, pregovore i kratka putovanja. Smatra se da je dobar za druženje i zabavu... Engleski idiom za sredu je „grbv dan“, što se odnosi na „prelaženje preko grbe“ (prelaženje preko sredine radne nedelje).

Četvrtak je peti dan sedmice koji se nalazi između srede i petka.

Četvrtak je dan Jupitera, velikog dobrotvora. (*Thursday* – eng.) Tor je bog po kome je dan dobio ime u germanskim jezicima. U Hindu religiji, četvrtak je dan *Gurua ili guruvar*. Pogodan je za gotovo sve vrste aktivnosti, a svakako je najpogodniji za duhovnu posvećenost, religijske obrede, posete hramovima, svećima, učiteljima... Najpogodniji je za posetu astrolozima. Možemo se baviti finansijskim transakcijama ili svakom vrstom učenja. Najbolji je dan za kontakte sa inostranstvom i dugoročno planiranje.

Petak je šesti dan sedmice koji se nalazi između četvrtka i subote. U većini zemalja sa petodnevnom radnom nedeljom, petak je poslednji radni dan pre vikenda i samim tim se gleda kao razlog za proslavu i rasterećenje, što je u Americi dovelo do izraza: *Thank God, it's Friday* – Hvala Bogu, petak je. U Islamu, petak je dan javnog obožavanja u džamijama. U nekim islamskim zemljama, sedmica počinje nedeljom a završava se subotom, baš kao i jevrejska i hrišćanska nedelja. U ostalim zemljama, kao što su Iran i Avganistan, sedmica počinje subotom a završava se petkom. Jevrejski šabat počinje zalaskom sunca u petak i traje do zalaska sunca u subotu. U hrišćanstvu, petak pre Vaskrsa se slavi kao Veliki petak, da označi Isu-

---

sovo raspeće. Neki hrišćani ne jedu meso petkom i često jedu ribu. U nekim kulturama, petak se smatra nesrećnim.

Petak je dan Venere (*Venerdi – ital.*) – planete lepote, harmonije, slatkih zadovoljstava... Pogodan je za berbu plodova. Plodovi ubrani u petak mogu sačuvati svoj kvalitet duže vreme. Petak je pogodan za ukrašavanje, uređivanje... Izuzetno je povoljan za druženja, upoznavanja, za igre i zabave. To je pravi trenutak da se posvetimo partneru, deci, porodici. Odličan je za sve pripreme za vikend, odmor, relaksaciju...

Subota je sedmi dan u sedmici koji se nalazi između petka i nedelje. Po tradiciji izvedenoj od starih Jevreja, subota je poslednji dan sedmice, subota je *Šabat*. Mnogi jezici nemaju različite reči za „subotu“ i „šabat“. Istočne pravoslavne crkve razlikuju subotu od nedelje. Rimokatolici slabo naglašavaju tu razliku. U mnogim državama gde je nedelja praznik, subota je deo vikenda i tradicionalno je dan za odmaranje.

Subota je dan Saturna (*Saturday – eng.*) – koji predstavlja tamu i donosi završetak, kraj sedmice. Mnogi obredi su posvećeni mrtvima, na ovaj dan. Svakako da treba izvršiti određene obaveze i radnje koje su neophodne za život ali nije poželjno započinjati bilo kakve

poslove, naročito ne oko gradnje, ne treba se venčavati... To je dan kada treba svoj duh i snagu darovati drugima. Pomozite bolesnima, ugroženima, posetite baku ili deku, nahranite gladne, obiđite svetilišta, grobove... Takođe, dobro je deo dana posvetiti tišini. Subotu treba posvetiti odmoru i čitanju duhovnih tekstova.

Zadušnice su crkveni praznik kada hrišćani posećuju grobove svojih bližnjih i uz nose molitvu Bogu za njih. Uvek padaju u subotu. Najvažniji pomen za preminule je Proskomidija koja se služi na svakoj Svetoj liturgiji. Pored ovih pominjanja i molitava za preminule, Crkva je ustanovila posebne dane kada se sećamo naših dragih pokojnika i obilazimo njihove grobove. Zadušnice obeležavaju sećanje dana odvajanja duše od tela, člana Crkve. Subota je, i inače, u toku čitave godine, dan kada se sećamo preminulih. Koljivo ili kuvano žito se nosi u parohijski ili manastirski hram, kao i na groblje. Na Svetoj liturgiji sveštenik vinom preliva žito a posle službe se ide do grobova pokojnika. Pored grobova se pale sveće a sveštenik obavi obred i okadi grobove. Ako su naši pokojnici sahranjeni daleko i nije moguće otići na njihove grobove, čitav obred se služi u hramu. Sveća je simbol svetlosti Hristove.

On je rekao: *Ja sam svetlost svetu*. Ta svetlost treba da nas podseti na svetlost kojom Hristos obasjava duše preminulih. Sveća je malena žrtva Bogu koji se za nas žrtvovao. Daće i podušja se ne daju da se „nahrani“ pokojnik, odnosno, da duša njegova „jede“, nego da se sirotinja nahrani i u molitvama pomene pokojnik. Na zadušnice se deli milostinja. Postoji još jedan vid milostinje koji je kod nas zaboravljen: duhovna milostinja. Duhovna milostinja je poklanjanje duhovnih knjiga.

Saturnalije su bile drevni rimske festival u čast boga Saturna. Praznik je proslavljan prinošenjem žrtava u Saturnovom hramu na rimskom forumu i javnim gozbama koje su pratile razmena poklona, stalne zabave i karnevalska atmosfera koja je ignorisala rimske društvene norme: kockanje je bilo dozvoljeno a gospodari su služili svoje robeve, lako je verovatno najpoznatiji rimski praznik, *Saturnalija* kao celina nije opisana od početka do kraja u nekom drevnom izvoru. Današnje shvatanje festivala je sastavljeno iz nekoliko izvora koji se bave njegovim različitim aspektima. *Saturnalija* je bila dramski okvir istoimenog dela Makrobija, rimskog pisca iz perioda pozne antike i glavni je izvor koji opisuje ovaj praznik. U jednoj interpretaciji Makrobijevog dela

Saturnalija je festival svetlosti koji obuhvata i zimski solsticij (kratkodnevnicu koja pada 21. decembra), dok prisustvo sveća simbolizuje potragu za znanjem i istinom.

Časovna (vremenska) zona je deo površine Zemlje omeđen sa dva granična meridijana. Postoje 24 časovne zone, zato što se Zemlja za 24 časa jedanput obrne oko svoje (zamišljene) ose koja spaja njen severni i južni pol. Časovna zona je, u stvari, pojas eliptičnog oblika, koji se pruža od severnog do južnog pola Zemlje. Svakoj časovnoj zoni pripada po 15 stepeni geografske dužine. Početna (nulta) časovna zona nalazi se oko početnog (nultog) meridijana. Naziva se zapadnoevropska časovna zona. Istočno od nje je srednjoevropska časovna zona. Istočno od nje je istočnoevropska časovna zona. Bitno je ovo: kada se iz date časovne zone pređe u susednu, koja se nalazi istočno od nje, nužno je kazaljku na satu pomeriti jedan čas unapred (na primer, sa 12 na 13 č.). I obrnuto, kada se pređe u susednu časovnu zonu, zapadno od zone u kojoj se nalazimo, potrebno je kazaljku na satu pomeriti jedan čas unazad (na primer, sa 12 na 11 č.). Granice vremenskih zona u pravilu leže na meridijanima geografske dužine, pa razlika između susednih vremenskih zona iznosi jedan sat.

Ipak, ponegde je razlika i drugačija. Osim toga, vremenske zone mogu imati prilično nepravilne oblike, jer obično prate granice država ili drugih administrativnih područja. Sve se vremenske zone definisu u odnosu na Koordinirano svetsko vreme (*Coordinated Universal Time*). Referentna tačka za vremenske zone je nulti meridijan koji prolazi kroz Kraljevsku opservatoriju na Griniču, u Londonu. Zato se i danas često koristi pojam „srednje vreme po Griniču“ (*Greenwich Mean Time – GMT*) – kao „osnovno vreme“ na koje se odnose sva druga vremena. No, to je službeni izraz.

Sunčevi ili solarne vremena se zasniva na prividnom kretanju Sunca po nebnu. Ovaj način merenja vremena je jedan od najstarijih i za njega vam je dovoljan i običan štap. U svakom mestu kada Sunce dostigne najvišu tačku na nebnu tada je podne. Sunce u tom momentu seče meridijan tog mesta, zamišljenu liniju koja spaja sever i jug. Interval između dva uzastopna prolaza Sunca kroz meridijan je jedan dan. Iako postoje neki problemi sa merenjem vremena po Suncu, to je ispravno – prirodno vreme. Tokom godine Sunce se ne kreće jednako, pa i dužina dana varira, a razlika u dužini iznosi blizu sedamnaest minuta (zapravo radi se o nejednoličnom menjaju rektascenzije Sun-

ca, različitoj brzini kretanja Zemlje po ekliptici i nagibu ekliptike prema ekuatoru). No, to su samo stvari o kojima treba posebno voditi računa. I kod srednjeg sunčevog vremena postoji problem, jer dva susedna mesta, a na različitim geografskim dužinama imaju različito vreme. Jednostavno, Sunce prvo dođe u Niš, pa zatim u Beograd, zatim u Novi Sad, pa Osijek itd. Svako to mesto ima svoje mesno ili lokalno vreme.

24 sata se dele na časovni ciklus, tj. svakim satom upravlja druga planeta koja upravlja i danom u kojem se Sunce rađa. Na primer, Mars upravlja prvim satom, nakon izlaska Sunca, u utorak, jer je to Marsov dan. Svaki naredni sat je pod upravom planete koja upravlja šestim danom u odnosu na prethodni sat. Tako će drugim satom, u utorak, vladati Sunce (jer je nedelja koja je sunčev dan, šesti dan u odnosu na utorak koji je Marsov dan), zatim će Venera upravljati trećim satom, Merkur četvrtim, Mesec petim, Saturn šestim a Jupiter sedmim, da bi se od svakog narednog sata (sedmočasovni) ciklus ponovio. Poslednjim (24.) satom u utorak će tako vladati Venera a prvim satom (po izlasku Sunca) u sredu će vladati Merkur (ne samo zato što je sreda Merkurov dan, već zato što se tako prirodni niz nastavlja), drugim Mesec itd.

Ovaj ciklus će nam svakako otkriti niz značajnih detalja o događajima i načinu ponašanja. Pre svega, povezan je sa *pranom* (sanskrit – dah) koja u hinduističkoj filozofiji označava kosmičku životnu energiju. *Prana* je reč za „životne sile“; u *jogi*, orijentalnoj medicini i borilačkim veštinama, ovaj termin se odnosi na kosmičku energiju za koju se veruje da dolazi od Sunca i povezuje elemente Univerzuma. To je univerzalni princip energije ili sile koji je odgovaran za telesni život, toplotu i održivost, odnosno, *prana* je zbir svih energija koje se manifestuju u Univerzumu. Ova životna energija (*prana*) je živo opisana u *Vedama*. U *Ajurvedi*, *Tantri* i tibetanskoj medicini „*prana vayu*“ je osnovna *vayu* (vazduh) iz koje proizlaze sve ostale.

U tradicionalnoj kineskoj kulturi *či* (tačnije *ki*) je jedan aktivran princip formiran iz bilo koje žive stvari. *Či* se često prevodi kao „prirodna energija“, „životna sila“ ili „protok energije“. *Či* je osnovni princip u tradicionalnoj kineskoj medicini i borilačkim veštinama. Bukvalni prevod za „*či*“ je „dah“, „vazduh“ ili „gas“.

U vezi s ovim, ukazano je na materijalna sredstva, ishranu ali i na sva druga značenja i uticaje koje prihvatom svojim čulima.

Prva trećina dana, od izlaska (do zalaska) Sunca, pripada **Mer-**

kuru (to je prvih 4 sata u ravnodnevici). Ovo značenje predstavlja buđenje svesnog bića, uma, tela... Taj deo dana je poželjan za započinjanje dnevnih aktivnosti.

Drući deo dana, oko podneva (otprilike između 10 i 14 sati), pripada **Suncu** koje predstavlja vatu i energiju i tada je organizam spreman da prihvati veću količinu hrane koja će se sigurno svariti. Nije poželjno izlagati se prevelikim naporima, odnosno, rad uvek treba da bude zadovoljstvo a ne napor.

Treći deo dana, pred smiraj ili zalazak Sunca, pripada **Saturnu**. U ovom periodu, takođe, nisu poželjne prevelike aktivnosti, kao ni obilan obrok...

Prvom trećinom noćnog perioda (po zalasku Sunca) vlada **Mesec**. U ovom periodu su moguće bilo koje aktivnosti ali je, uglavnom, poželjno učestvovati u zajedničkim druženjima, jer se tako ljudi osećaju sigurnije, stabilnije..., kada su u zajednici sa širim krugom ljudi.

Sredina noći pripada planeti **Veneri** i to je vreme potpune intimnosti, vreme kada bi trebalo ići na počinak, jer sve druge aktivnosti ne bi bile u skladu sa prirodnim ponašanjem.

Treći deo noći, pre svitanja, pripada **Marsu** i to je još uvek period pogodan za odmor (spavanje) ali i

---

period koji je pogodan za učenje, jer se tada najbolje ostavljaju utisci u svesti.

Jupiter je učitelj ili *guru* i pruža svoj uticaj tokom celog dana i noći, neprekidno.

Ova poslednja podela je značajna zbog toga što direktno ukazuje

na svakodnevne napore i poduhvate koje činimo u skladu sa svojim entuzijazmom, inicijativom ili motivacijom. Da bismo ih uspešno ostvarili, potrebno je uskladiti svoje aktivnosti sa određenim dobom dana ili noći.

Mesečeva revolucija

Mesec (lat. *Luna*) je jedini zemljin prirodni satelit i ujedno najблиže nebesko telo. Mesec se kreće oko Zemlje po eliptičnoj putanji srednjom brzinom od 1,02 km/s i prelazi dnevni luk od 13 stepeni i 10 minuta. Mesec je u sinhronoj rotaciji sa Zemljom, uvek pokazuje isto lice... To je najsvetlij i objekat na nebu, posle Sunca. Oko svoje ose se obrne za 27 dana, 7 sati i 11,5 sekundi (po sideralnom – zvezdnom vremenu). Istovremeno, pravi kompletnu orbitu oko Zemlje, u odnosu na fiksne zvezde. Međutim, pošto se Zemlja kreće u svojoj orbiti oko Sunca, u isto vreme, pokazivanje iste faze na Zemlju traje malo duže, što je oko 29,5 dana. Njegov značaj na nebu i njegovi redovni ciklusi – faze, od davnina imaju važan kulturni uticaj na jezik, kalendar, umetnost, mitologiju... Mesečev gravitacioni uticaj proizvodi plime i oseke, kao i blago produžavanje dana. Mesečeva trenutna orbitalna udaljenost je oko trideset puta prečnika Zemlje, čineći da ima prividnu veličinu na nebu skoro istu kao Sunce. Ovo omogućava da Mesec pokrije Sunce skoro tačno,

što omogućava totalno pomračenje Sunca.

Mesečeve mene su posledica revolucije Meseca oko planete Zemlje. Ovo kretanje se može pratiti svakim danom i pritom primetiti da se Mesec na nebu pomera od zapada ka istoku (ne računajući prividno kretanje neba) i to u približno istom pojasu kao i Sunce i planete i svakim danom izlazi i zalazi kasnije. Mesečeva revolucija traje koliko i Mesečeva rotacija, a rezultat te usklađenosti jeste da nam Mesec okreće uvek jednu istu svoju stranu. Iz ovoga možemo izvući logičan zaključak da sa Zemlje vidimo najviše polovinu ukupne površine Meseca i to samo kada je on pun.

Kad se Mesec, na svojoj putanji, nađe u blizini Sunca, mi ga više ne vidimo i kažemo da je tada mlad Mesec ili Mladina i moguće ga je videti sledećih večeri po zalasku Sunca, na zapadnom delu neba, kao tanki srp na nebu. Kada se Mesec kreće od mladog ka prvoj četvrti postiže se kvalitet, jer se Mesec kreće ka svojoj svetlijoj fazi ali obim je mali ili nedovoljan.

U judaizmu postoji obred (*Roš Hašana*) poznat kao „blagoslov mладог Meseca“. *Roš Hašana* je vreme za ličnu introspekciju i molitve. U hinduizmu post se najčešće praktikuje na mлад Mesec. Kaže se da u vreme Mladine treba otići u crkvu ili hram, zapaliti sveću, pomoliti se, nešto poželeti i želje se mogu ispuniti.

U sledećih sedam dana Mesec postupno dolazi u položaj u kojem ga u odnosu na Sunce vidimo pod pravim uglom i tada vidimo osvetljenu desnu polovicu, jer je tom stranom okrenut prema Suncu i to je tzv. prva četvrt.

Mlad Mesec i njegova prva četvrt predstavljaju faze uspona mesečeve svetlosti. Kada se Mesec kreće od prve četvrte ka punoj fazi dobija se kvantitet i kvalitet. Sve što se započne tokom Meseca u rastu, dobre ili loše stvari, narastaju i dolaze do upotpunjivanja.

Posle toga, njegova se osvetljena strana povećava svakim danom dok se ne nađe na suprotnoj strani Sunca, 14,5 dana od mладog Meseca. Tada je potpuno osvetljena strana prema nama i tu pojavu nazivamo pun Mesec ili Uštap. Tada Mesec izlazi u trenutku kada Sunce zalazi, možemo ga videti celu noć i potom zalazi pri izlasku Sunca.

Buda je rođen na dan punog Meseca. Svi važni događaji u vezi sa

njegovim životom su se desili u dana punog Meseca. Budisti širom sveta imaju visoko mišljenje o dana punog Meseca. Oni proslavljaju ovaj dan pobožno poštujući pravila, vežbe meditacije i držeći se daleko od senzualnog svetovnog života. Na ovaj dan usmeravaju svoju pažnju na duhovni razvoj. (Molitve se mogu usmeriti na otpuštanje i oslobođenja od želja i strasti, do psihičkog i fizičkog izlečenja.)

Prva četvrt Meseca i pun Mesec ili Uštap predstavljaju svetle faze mesečeve svetlosti. Ako je Mesec u svojoj svetloj fazi, ukazuje na povoljnija značenja, u smislu upotpunjivanja, ostvarenja... Kada se Mesec kreće od punе faze ka poslednjoj četvrti postoji kvantitet ali bez suštinskog kvaliteta. Zatim se osvetljena strana postupno smanjuje i pri tome se Mesec i dalje pomera prema istoku, tako da vidimo svaki dan da izlazi posle zalaska Sunca sve kasnije i kasnije. Kad se njegova faza smanji na polovinu onda je to faza koju nazivamo poslednja četvrt. Tada Mesec izlazi u ponoć i vidimo ga do izlaska Sunca, kada je visoko na nebū, jer obrazuje prav ugao sa Suncem.

Pun Mesec i poslednja mesečeva četvrt predstavljaju faze opadanja mesečeve svetlosti. Kada je Mesec u opadanju, ništa što se